

Προς:

1. Δημήτρη Δερματά, Ειδικό Γραμματέα Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών ΥΠΕΝ
2. Κωνσταντίνα Μήτσιου, Προϊσταμένη, Σώμα Επιθεώρησης Βορείου Ελλάδος
3. Πηνελόπη Μπολάνου, Προϊσταμένη, ΓΔ Περιβάλλοντος Περιφέρειας Ηπείρου

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2018

Θέμα: *Αίτημα για αυτοψία σε περιοχή σεισμικής έρευνας για εξόρυξη υδρογονανθράκων στα Ιωάννινα*

Με το παρόν έγγραφο, αιτούμαστε τη διενέργεια από τις υπηρεσίες σας ελέγχου σε περιοχές του Νομού Ιωαννίνων, όπου σύμφωνα με τα παρακάτω στοιχεία έχουν ξεκινήσει εργασίες ερευνών για την εξόρυξη υδρογονανθράκων.

Νομικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τη Σύμβαση Μίσθωσης για την παραχώρηση του δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην χερσαία περιοχή Ιωαννίνων (εφεξής Σύμβαση), ο Μισθωτής υποχρεούται, μεταξύ άλλων,

«να εκτελεί τις Εργασίες Πετρελαίου σε πλήρη συμμόρφωση με:

(i) την Περιβαλλοντική Νομοθεσία

(ii) την εγκεκριμένη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)...

(iv) κάθε τυχόν πρόσθετο Σχέδιο Περιβαλλοντικής Δράσης...

σύμφωνα με το παρόν άρθρο και τους Κανόνες Επιστήμης και Τέχνης Έρευνας και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι οι εργασίες αυτές παρακολουθούνται καταλλήλως» (όρος 12.2 (β) της παραπάνω Σύμβασης, όπως κυρώθηκε από τον ν. 4300/2014).

Ως «περιβαλλοντική νομοθεσία», για τις ανάγκες της Σύμβασης, ορίζεται η «ισχύουσα στην Ελλάδα νομοθεσία, αναφορικά με τα περιβαλλοντικά ζητήματα» (προοίμιο της Σύμβασης, όπου παρατίθενται οι «ορισμοί»).

Επιπροσθέτως, κατά τη σύμβαση,

«ο Μισθωτής δεσμεύεται για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης να προβαίνει σε κάθε απαιτούμενα και κατάλληλα μέτρα

(α) για την πλήρη και έγκαιρη εκπλήρωση όλων των προϋποθέσεων της κείμενης Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας

(β) για την αποτροπή περιβαλλοντικής ζημίας στην Συμβατική Περιοχή, και σε γειτονικές ή απομακρυσμένες περιοχές, που προκαλείται από τις Εργασίες Πετρελαίου» (όρος 12.3 της Σύμβασης).»

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,

«Αρμόδιες αρχές για τη διεξαγωγή περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων είναι:

(α) η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ), σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 2947/2001 (Α` 228), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, για κάθε περίπτωση διενέργειας περιβαλλοντικής επιθεώρησης,

(γ) οι αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των Περιφερειών σε έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους, ανεξαρτήτως της κατηγορίας του έργου ή της δραστηριότητας,

(δ) τα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος σε έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους».

Κατά συνέπεια, οι εργασίες έρευνας που εκτελούνται αυτή την στιγμή στη χερσαία περιοχή Ιωαννίνων αποτελούν «δημόσιο ή ιδιωτικό έργο ή δραστηριότητα που υπάγεται στις διατάξεις περί προστασίας περιβάλλοντος», για το οποίο οι επιθεωρητές περιβάλλοντος και οι αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας Ηπείρου μπορούν να διενεργούν αυτοψίες και να προβαίνουν σε ελέγχους. Ειδικότερα δε όπως αναφέρεται στο άρθ. 9 παρ. 4 ν. 2947/2001 (Α' 228), οι επιθεωρητές περιβάλλοντος μπορούν να «προβαίνουν σε ελέγχους και μετρήσεις, καθώς και στη συλλογή κάθε χρήσιμου κατά την κρίση τους στοιχείου για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ε.Υ.Ε.Π.». Περαιτέρω, να διενεργούν «έκτακτες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις ... προκειμένου να διερευνηθούν το ταχύτερο δυνατόν σοβαρές περιβαλλοντικές καταγγελίες ή συμβάντα με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, καθώς και περιπτώσεις μη συμμόρφωσης» (άρθ. 20 παρ. 14 ν. 4014/2011).

Συμβάντα με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Ενόψει των παραπάνω διατάξεων, αλλά και γενικότερα της Σύμβασης και της υπόλοιπης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, θα θέλαμε να εκθέσουμε τα παρακάτω «συμβάντα με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις». Τα παρακάτω συμβάντα αφορούν γεωτρήσεις σε μικρή απόσταση με χρήση εκρηκτικών. Τα συμβάντα καταγράφηκαν από ομάδες της Πρωτοβουλίας κατά της Έρευνας και Εξόρυξης Υδρογονανθράκων στην Ήπειρο και της Greenpeace, οι μαρτυρίες των οποίων βρίσκονται στη διάθεσή σας, εφόσον ζητηθούν. Κάθε ένα από τα συμβάντα έχει φωτογραφηθεί. Το σχετικό υλικό επισυνάπτεται στην ηλεκτρονική αποστολή του παρόντος εγγράφου. Μετά τις περιγραφές των συμβάντων, καταγράφονται οι προβλέψεις της ΣΜΠΕ ή του Σχεδίου Περιβαλλοντικής Δράσης που τα διέπουν.

Συμβάν 1: Γεωτρητικές εργασίες

Στις 22 Δεκεμβρίου 2017, στην περιοχή Αϊ Λιάς Κουρέντων του Δήμου Ζίτσας, διεξάγονταν εργασίες γεωτρήσεων σε ιδιωτικό χωράφι. Οι αποστάσεις μεταξύ των διαδοχικών γεωτρήσεων ήταν από 2 έως 4 μέτρα. Κάτοικος του χωριού διαπίστωσε τις εργασίες και έσπευσε να ρωτήσει τα μέλη του συνεργείου εάν έχουν ενημερώσει τους ιδιοκτήτες. Ο παρών στο συμβάν υπεύθυνος του συνεργείου παραδέχθηκε πως είχε γίνει λάθος στο σημείο των συγκεκριμένων γεωτρήσεων και πρόσθεσε πως δεν είχαν την προβλεπόμενη γραπτή συναίνεση από τους ιδιοκτήτες. Το συμβάν έχει καταγραφεί σε βίντεο.

Συμβάν 2: Εργασίες με χρήση εκρηκτικών

Στις 14 Ιανουαρίου, στην περιοχή Λευκοθέας (συντεταγμένες: 6481: N 39.67781, E 20.67992), κάτοικοι της γύρω περιοχής διαπίστωσαν εργασίες από συνεργείο περίπου 40 ατόμων, το οποίο φαινόταν να διενεργεί γεωτρήσεις και προετοιμασίες για γόμωση. Διαπιστώθηκαν δεκάδες γεωτρήσεις κατά μήκος του λόφου με αποστάσεις μεταξύ αυτών μικρότερες των 4 μέτρων. Επίσης υπήρχαν δυο μεγάλα μηχανήματα, μάλλον γεωτρήματα (έμοιαζαν με μπουλντόζες), τα οποία δεν είχαν πινακίδες κυκλοφορίας. Η κατάσταση στη συγκεκριμένη περιοχή καταγράφηκε σε βίντεο.

Κατά τον όρο 12.2. (ε) της Σύμβασης Μίσθωσης [όπως κυρώθηκε με τον ν. 4300/2014 (Α' 222)], «ο Μισθωτής υποχρεούται: ... να μεριμνά ώστε η τεκμηρίωση της περιβαλλοντικής συμμόρφωσης κατά την εκτέλεση των Εργασιών Πετρελαίου, όπως η ΣΜΠΕ, οι ΑΕΠΟ ή τα ΣΠΔ, και τα σχετιζόμενα με αυτά έγγραφα, να είναι διαθέσιμα στο προσωπικό και τους εργολάβους και τους υπεργολάβους για να έχουν επαρκή και ορθή γνώση των μέτρων και μεθόδων περιβαλλοντικής προστασίας...».

Επίσης, κατά τον όρο 9.4 και το Παράρτημα Δ της Σύμβασης Μίσθωσης, οι ερευνητικές γεωτρήσεις απαιτούν τη συναίνεση του εκμισθωτή, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης. Περαιτέρω, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το

πρόγραμμα έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην περιοχή «Ιωάννινα» (ΣΜΠΕ-Ι), ο σχεδιασμός των έργων έρευνας «*συνοδεύεται από τεκμηρίωση συμμόρφωσης*» (όρος Β.ΙΙ.5), και απαιτεί «*αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων*» όσον αφορά τα σημεία των ερευνητικών γεωτρήσεων (όρος Β.ΙΙ.6.1). Σε κάθε περίπτωση, οι «*σεισμικές διασκοπίσεις του υπεδάφους («σεισμικές έρευνες»)* οι οποίες σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία δεν υπάγονται σε υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης, θα διεξάγονται υπό λεπτομερές πλέγμα μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, το οποίο θα περιγραφεί σε κατάλληλο Περιβαλλοντικό Σχέδιο Δράσης (ΠΣΔ ή Environmental Action Plan – EAP)» (όρος Β.ΙΙ. 3). Αυτήν την στιγμή, δεν είναι γνωστό αν έχει αξιολογηθεί και έχει γίνει αποδεκτό κάποιο παρόμοιο Σχέδιο (όρος Β.ΙΙ. 3, τελευταίο εδάφιο της παραπάνω κ.υ.α.). Σύμφωνα με κείμενο που είναι αναρτημένο στο διαδίκτυο και φέρει τον τίτλο «*Περιβαλλοντικό Σχέδιο Δράσης (ΠΣΔ) Χερσαία Σεισμική Έρευνα (ΧΣΕ) στην περιοχή «Ιωάννινα» της Περιφέρειας Ηπείρου*», αναφέρον τα εξής: «*[τ]ο διάστημα μεταξύ δύο διαδοχικών ερευνητικών γεωτρήσεων αναμένεται να είναι της τάξης των 50 μ., η οποία κατά περίπτωση μπορεί να γίνεται, είτε 25 μ. (σε περιπτώσεις που απαιτείται πύκνωση), είτε 100 μ. σε περιπτώσεις που μπορεί να διενεργηθεί η έρευνα και με αραιότερα διαστήματα ή σε περίπτωση που υπάρχουν ειδικοί περιορισμοί...*» (σελ. 33/304).

Λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των ανωτέρω περιστατικών, και ιδίως την εξαιρετικά σοβαρή περιβαλλοντική διάσταση κάθε επόμενης εργασίας έρευνας και εξόρυξης υδρογονανθράκων, σας καλούμε να διενεργήσετε τα κατά τον νόμο δέοντα για τον έλεγχο της νομιμότητας των εργασιών αυτών. Ειδικότερα, παρακαλούμε να διερευνηθεί εάν υπάρχει απόφαση έγκρισης οποιουδήποτε ΠΣΔ, εάν υπάρχει η απαραίτητη τεκμηρίωση συμμόρφωσης για τις καταγγελλόμενες ενέργειες, εάν έχουν αξιολογηθεί εναλλακτικές λύσεις για τα σημεία αυτά, εάν υπάρχει η συναίνεση του εκμισθωτή (ελληνικού δημοσίου), και εάν έχουν τηρηθεί οι απαραίτητες ελάχιστες αποστάσεις μεταξύ των γεωτρήσεων.

Παρακαλούμε επίσης την Περιφέρεια Ηπείρου να μας ενημερώσει εγγράφως για τη σύνθεση του Κλιμακίου Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος του τρέχοντος εξαμήνου, δεδομένου ότι απόφαση συγκρότησης ΚΕΠΠΕ της περιφέρειας δεν υπάρχει αναρτημένη στη «*Διαύγεια*».

Με εκτίμηση,

Θεοδότη Νάντσου,
Επικεφαλής πολιτικής
WWF Ελλάς
Λεμπέση 21, 117 43 Αθήνα
Τηλ: 210 3314893, Φαξ: 210 3247578,
Email: tnantsou@wwf.gr
www.wwf.gr

Κώστας Τάσης,
Χημικός μηχανικός, Εκπρόσωπος
Πρωτοβουλία κατά της έρευνας και
εξόρυξης υδρογονανθράκων στην Ήπειρο
Email: Ktasis1961@gmail.com
<https://savepirus.gr/>

Δημήτρης Ιμπραήμ,
Υπεύθυνος εκστρατειών
Greenpeace
Κολωνού 78, 104 37 Μεταξουργείο
Τηλ: 210 3840774 & 5, Φαξ 210 3804008
Email: dimitris.ibrahim@greenpeace.org
<http://www.greenpeace.org/greece/el>

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας Γιώργου Σταθάκη
- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος Σωκράτη Φάμελλου
- Γραφείο Περιφερειάρχη Ηπείρου Αλέξανδρου Καχριμάνη